

[Birthe Hansen]

Strukturændringer, som i 1970'erne gav sig udslag i plejehjemsudbygning og udvidet bistand i hjemmene med hjemmehjælp og hjemmesygepleje, gav os i 1980'erne døgnplejen som en hjælp til de ældre, der ikke kan klare sig hjemme, på trods af at de både har familie og hjemmehjælp.

Døgnplejen er en plejeform, som de ældre gør brug af, og som samtidig, lad os ikke glemme det, er en økonomisk gevinst for det offentlige – en økonomisk gevinst, som så selvfølgelig skal overføres bl.a. til de allersvageste ældre, mennesker, for hvem isolation, meningsløs ensomhed, tunge savn og angst for det at være alene er de største og alvorligste problemer. Disse problemer afhjælpes ikke med teknik, med hjemmehjælp eller med døgnpleje. Over for disse mennesker har vi ansvar og pligt til under en eller anden form at yde beskyttelse og tryghed i et miljø af kollektivt samvær.

For disse mennesker vil plejehjem, sundhedscentre, beskyttede boliger – hvilket navn vi nu skal give stedet i fremtiden – dette sted med egne stuer, køkken og bad, egne møbler, forplejning, hvis det ønskes, kollektivt samvær og indbyrdes hjælpsomhed og venskabeligt fællesskab med personalet og altid åbne døre for slægt og venner være stedet.

Vi må og skal forholde os til den enkeltes behov: ingen umyndiggørelse eller forudbestemt skematisk og rutinemæssig behandling må finde sted mere.

Det lyder naturligt og smukt, at ældre skal have lov at blive i deres eget hjem så længe som muligt. Lad os så se lidt på dette med at blive i eget hjem længst muligt, som jo også trods brug af teknik, hjemmehjælp og døgnpleje har vist sig at være den billigste form for det offentlige. Lad os se på, om de fysiske rammer, altså selve boligen, så opfylder dagliglivets krav for den ældre.

En bolig, der er let at vedligeholde, let at gøre ren, som man uden besvær kommer ud og ind af, og som er beliggende sådan, at ens kontakt med omverdenen, med butikker og med offentlige transportmidler er tæt ved, er god. En sådan bolig er ideel, og de findes også, de boliger, men det er bare sjældent, at det er de ældre, der beboder dem. Langt, langt den overvejende del af ældrebefolkningens boliger er gamle og uhensigtsmæssige og mangler moderne bekvemmeligheder.

Da vi i sidste uge behandlede nogle forslag om analyse og forskning i forebyggelse m.m., sagde jeg, at vi i dag havde tilstrækkeligt med analyser og viden til en formuleret sundhedspolitik. Nøjagtig det samme mener jeg gør sig gældende inden for boligpolitikken. Vi ved i dag nok til, at et fremtidigt boligbyggeri burde kunne omstilles efter de krav og behov, mennesker har, ud fra hvor i livsforløbet de befinder sig.

Samtidig kunne vi gå i gang med at forbedre det bestående boligbyggeri, og hvis vi så yderligere kunne føre en boligpolitik, som ikke først og fremmest var styret af økonomiske konjunkturer, kunne det at have tag over hovedet måske sidestilles med goder som skoler, hospitaler og veje.

Vi synes, det er store ord at bruge i redegørelsen, når delpensionen i socialministerens redegørelse annonceres som den største sociale politiske reform i adskillige år. Det lyder jo godt, at det enkelte menneske selv bestemmer, hvornår og i hvilken takt tilbagetrækningen fra arbejdsmarkedet skal foregå. Tænk, hvis det virkelig var sådan, at vi, når vi synes, at vi bliver for trætte til at arbejde, kan gå hen til arbejdsgiveren og sige: fra den og den dato vil jeg gå fire timer ned i daglig arbejdstid og senere måske tre timer, og derefter vil jeg fortsætte, til jeg bliver 80 år. Resten af timerne dækkes naturligt, rimeligt, af det offentlige.

Men er det sådan, deltidspensionsordningen er udformet? Nej. Det er ikke en ret. Det er alene en mulighed, afhængig af arbejdsgivers velvilje.

Den interesse, der har været for delpensionen ude omkring i landet inden lovens ikrafttræden pr. 1. januar 1987, har vist også været ringere, end socialministeren havde regnet med, og ikke nok med den ringe interesse: antallet af reelle ansøgere har været utrolig lille. Nogle mener måske, at det skyldes manglende oplysning til de aldersgrupper, det vedrører, men jeg tror snarere, det skyldes mangel på reel mulighed, så lad os hellere kalde det ved rette navn: et tilbud uden reel mulighed for den gruppe, der måske havde gjort brug af delpensionsordningen, hvis det var en ret.

Dernæst er der samspilsproblemerne. Det er rigtigt, som det fremgår af redegørelsen, at det er problemer, man i årevis har talt om at få løst. Derfor er det rart for de mennesker,